

dette, at den rige Høst er saa stor og glædelig stor i Forhold til en slet Høst eller en Middelhøst, forekommer mig ogsaa at give en Udagt til Tilbagebetaling af Driftsforskjubet — og Andet er det jo ikke, her er Tale om — en Udagt, som ellers ikke vilde være tilstede. Det forekommer mig at være ganske rimeligt, at naar en Middelhøst paa St. Croix, som antages at være 9—10,000 Tønde, sætter Den i Stand til at leve uden at gjøre Gjæld, maa en Høst af den dobbelte Størrelse, en Høst, som har en Værdi af mindst $2\frac{1}{2}$ Million Kr. mere, i Virkeligheden kunne sætte Den i Stand til at tilbagebetale, hvad den har modtaget ligefrem som Driftsforskjub. Jeg kan altsaa paa ingen Maade gaa ind paa den pessimistiske Betragtning, at et yderligere Laan maatte betragtes lig med en Gave, og det allermindst i et Dieblisk som dette, hvor der notorisk staaer en saa betydelig Værdi af Suffererrør til Disposition, Værdier, som ville være tabte, naar Planterne ikke sættes i Stand til at bringe Høsten hjem og faae den forarbejdet til salgbart Produkt. — I Anledning af disse Laanesspørgsmaal er der fra flere ærede Ralere fremsat Dadel mod Regjeringen for, at den ikke har sørgt for at faae det tidligere ydede Laan af 600,000 Kr. tilbagebetalt inden den ved Laanets Givelse fastsatte Tid af et Aar. Jeg ser ikke ret, hvad Regjeringen skulde have gjort for at inddrive Beløbet hos Skyldnerne. Kolonialkassen har jo, som bekendt, ikke fiddet inde med Midler til at kunne betale med og ikke villet betale. Skulde altsaa Laanet inddrives, ser jeg ikke rettere, end at det maatte være slet ved, at der gennem Anordning blev lagt yderligere Skat paa Beboerne derude; men om man egentlig derved kom nærmere til Maalet, at faae Pengene, anser jeg for tvivlsomt, da det, som bekendt, er vanskeligt at klippe Ud af flabede Jaar. Spør der Intet er, er det vanskeligt at inddrive Noget, og naar man fra enkelte Sider har betegnet Planterne som velhavende, tror jeg rigtignok, at dette Udtryk i alt Fald kun passer paa en forsoindende Del af dem, i alt Fald har Staten som Kreditor hos Planterne derude gjort ganske andre Erfaringer med Hensyn til Planternes Velhavenhed.

Det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) har fuldstændig Ret i, at de to Paragrafer i Lovforslaget staa uafhængig af hinanden, og at Forlangendet om Understøttelse til Fællesskogeriet vilde være fremkommet, selv om ikke Dyrerret paa St. Croix havde fundet Sted. Men det ærede Medlem har, forekommer det mig, ikke Ret i flere af de Betragtninger, han fremkom med i Anledning af den Hjælp, som i § 1 er foreslaaet ydet Fællesskogeriet. Jeg skal kun i Forbigaaende bemærke, at den Belysning, som det ærede Medlem noterede, at jeg allerede efter een Dags Overveelse kunde have taget en saa vigtig Beslutning som den angaaende Andragendet om

Laan til Fællesskogeriet, jo finder sin ganske naturlige Forklaring derved, at jeg selvfølgelig gjennem en lang Tid har været fuldstændig inde i hele Glædeligheden, hvad Fællesskogeriet angaar. Dette er der jo i øvrigt ogsaa tydelige Spor af i, hvad der er meddelt i Motiverne, at man allerede ved Midsummerstid var i den Nødvendighed fra Kolonialkassens og Statskassens Side at maatte hjælpe til, dersom ikke hele Kampagnen skulde være gaaet i Staa allerede den Gang, til stor Skade, for ikke at sige Udelæggelse for Planterne, som havde gjort Regning paa gjennem Fællesskogerierne at faae i alt Fald den væsentligste Del af deres Høst gjort til Suffer. Grunden til, at Aftejlsfaber er kommet i en saa mislig Stilling, er jo ganske vist, som angivet af det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg), den, at flere af Maskinerne ikke have svaret til Forventningerne, og dernæst tillige den, at Suffererrørene heller ikke have svaret til Forventningerne. Hvad det første Punkt angaar, skal jeg dog bemærke, at det forekommer mig, at man fra Regjeringens Side har gjort, hvad man var i Stand til for overensstemmende med Loven af 25de Februar 1876 at føre Kontrol saavel med Anskaffelserne som med Anlægget i det Hele taget. Jeg ser ikke rettere, end at man fra Regjeringens Side ikke kunde gjøre Mere end at staffe de bedste tekniske Kræfter til Veie til disse Undersøgelser, som det var muligt for Regjeringen at faae, Kræfter, om hvis Brugbarhed og Paalidelighed der ikke har været den fjerneste Grund til at tvivle. Den anden væsentlige Grund til den mislige Stilling, som Fællesskogerierne ere komne i, er den, at Rørene langt fra i Sufferholdighed have svaret til Forventningerne. Det er heller ikke Smaating, som det her dreier sig om. Efter Forsøg, som vare foretagne i foregaaende Aar, var man gaaet ud fra, at hvert Centner Rør skulde give 8 Pd. Suffer, men i Stedet derfor gave Rørene i Aar kun $5\frac{1}{10}$ Pd. Suffer pr. Centner, og den Pris, for hvilken man havde kjøbt Rørene af Planterne, var vel at mærke ikke beregnet efter denne lave Sufferholdighed, idet man var gaaet ud fra, at Rørene vilde give, om ikke det samme Udbytte som iltor, saa dog et langt større Udbytte end $5\frac{1}{10}$ Pd. pr. Centner. Dersom den forarbejdede Masse af Rør — saa vidt jeg erindrer, nogle og 50 Millioner Pund — havde givet Suffer efter Forventning, vilde det have gjort en Forskiel i Fabrikens Udbytte af over 250,000 Kr. Ved saa store Foretagender som dette kommer det let til at dreie sig om store Beløb, hver Gang en eller anden paaregnet Faktor kommer til at svigte. En anden væsentlig Grund til det ringe Udbytte af Fabrikken i Aar har været, at den Omstændighed, at Maskinerne ikke altid have været i Stand til at arbejde, har formindsket selve Produktionen ganske overordentlig. Der er kun produceret noget over 3 Millioner Pd.